

EMEK-KADIN-GELECEK

KADINLARIN EN GÜZEL TARİHİ

Kadınların yüzyıllar boyunca krallar, hükümdarlar, din adamları, babalar ve kocalar tarafından dayatılan boyunduruktan, ahlaki, sosyal ve cinsel baskılardan kurtulmak için yürüdükleri uzun, upuzun yolun izini sürüyorlar. Ve kadınların ölümüne sert, zorlu, trajik, tecavüzlerle dolu tarihini aktarıyorlar.

İÇİNE TOHUM BIRAKILAN BİR KAP: KADIN

Daha ilk çağlardan başlayarak, ailenin erkekleri kadınlar üzerinde kuruyorlar değiş tokuş sistemini. Tarihsel sürecin tüm evrelerinde, evlerine kapanmaya yönlendirilen kadınların düşünsel alandan, bilimden, edebiyattan bilinçli bir şekilde uzak tutuluyorlar...

SESSİZ VE ZORLU BİR MÜCADELE

KADINLAR ÇALIŞMA YAŞAMININ İÇİNE NASIL GİRDİ?

- Çalışma öteden beri kadınlar için bir zorunluluk. Tarlada, evde, mutfakta çocuklarla ilgilenme,
- Örüyor, dikeyor, yıkıyor, bakıyor...Kocaları esnaf ve zanaatkar olan kadınlar eşlerine yardım ediyor: Terzi, ekmekçi vs...
- Ortaçağda kadınlar loncalara nadiren kabul ediliyorlar. Hatta sistematik olarak bu örgütlerden dışlanmaya başlıyorlar. 18. Yüzyılın sonunda bu loncalarda hiç kadın kalmıyor. Tek istisna dullar. Kocasını matbaacı olan kadın ölünce matbaayı (erkek işi) karısı devralıyor, böylece locada temsil hakkı kazanıyor ama sadece oğlu büyüyüp işlerin başına geçinceye kadar

Ve sanayileşme ile birlikte işçi kızlar

- 1800'lü yılların başlarında başlıyor sanayileşme . Sanayi devrimi sonrasında fabrikalarda işçi..(ondan önce aile atölyeleri vardı ağırlıklı olarak tekstil.
-
- İşçi kız ifadesi küfür gibi .. kızlar tehlike altında. İşe giriş çıkış kapıları ayırmış katolikler.. kızların kazancı önemli ve erken evlilik de azalıyor haliyle..
- Kadınlara otorite 'ilk' denetçi kadınlar... fabrikalarda..

Becassine

- Bilinen en eski zamanlardan bu yana yoksul kızlar hizmetçi olarak veriliyor . Bu tam kadınlara göre bir iş. Önce çiftliklerde, ardından kentleşme ile birlikte evlerde, hatta her işe bakan hizmetçi.
- Sonradan Fransa'da tipik hizmetçi kız Becassine'de kişileştiriliyor. Kulakları var ama ağzı yok çünkü konuşmaması gerekiyor

Uzun m¼cadele yasal hakların kazanılması

1841'de 8 yaşından k¼çük çocukların çalışmasını yasaklayan kanun çıktı. 1881'de 12 yaşına kadar okula gitmek zorunlu hale getirildi. 1891'de kadınlar ve çocukların çalışma s¼releri g¼nde 10 saate indirildi. Ama bunun ¼zerine patronlar kadın işçileri işten çıkarmaya başlayınca kadınlar ayaklandılar ve biz 12 saat çalışmaya razıyız dediler. Fransa'da ilk doğum izin hakkı 1909'da veriliyor. Ama her yerde değil ¼nce t¼t¼n sekt¼r¼nde başlıyor, devlet imalathanelerinde. Y¼zde 80 kadın çalışıyor sekt¼rde ve yaşam boyu s¼r¼yor.

Eğitim için verilen savař

- Hizmetçi ya da fabrikada işçi alternafi ancak 19. Yüzyıldan sonra hizmet sektörünün gelişmesiyle. Tezgahtar, danışma memurları, telefon, hastanelerde hastabakıcılık hemşirelik
-
- Örneğin Fransa'da üniversite diploması alabilme hakkını kazanabilmek için tam 25 yıl süren bir mücadele veren Julie Daubie. Ancak 1861 yılında mücadeleyi kazanıp diplomasını alabiliyor. Yine Fransa'da laik, ücretsiz ve zorunlu eğitimin ancak 1881 yılında ilk kez gündeme geldiğini, ancak kilise, Cumhuriyeti ve özellikle de laik okulu "ahlaka aykırılıkla" suçladığı için Cumhuriyetçilerin okları üstlerine çekmemek için kızlar ve erkekleri birbirinden ayırdıklarını öğreniyoruz

TÜRKİYE'DE DURUM

- Cumhuriyet'in 100. yılında GSYH büyüklüğü bakımından dünyanın ilk 10 ekonomisi içinde yer almayı, kişi başına milli gelirini 25 bin dolara çıkarmayı, en az 2 trilyon dolarlık bir ekonomi büyüklüğüne ulaşmayı ve işsizlik oranını yüzde 5'e düşürmeyi hedefliyoruz ya... Bu hedefini gerçekleştirebilmesi için kadınların işgücüne katılım oranının, yüzde 50'nin üzerine çıkarılması olmazsa olmaz..

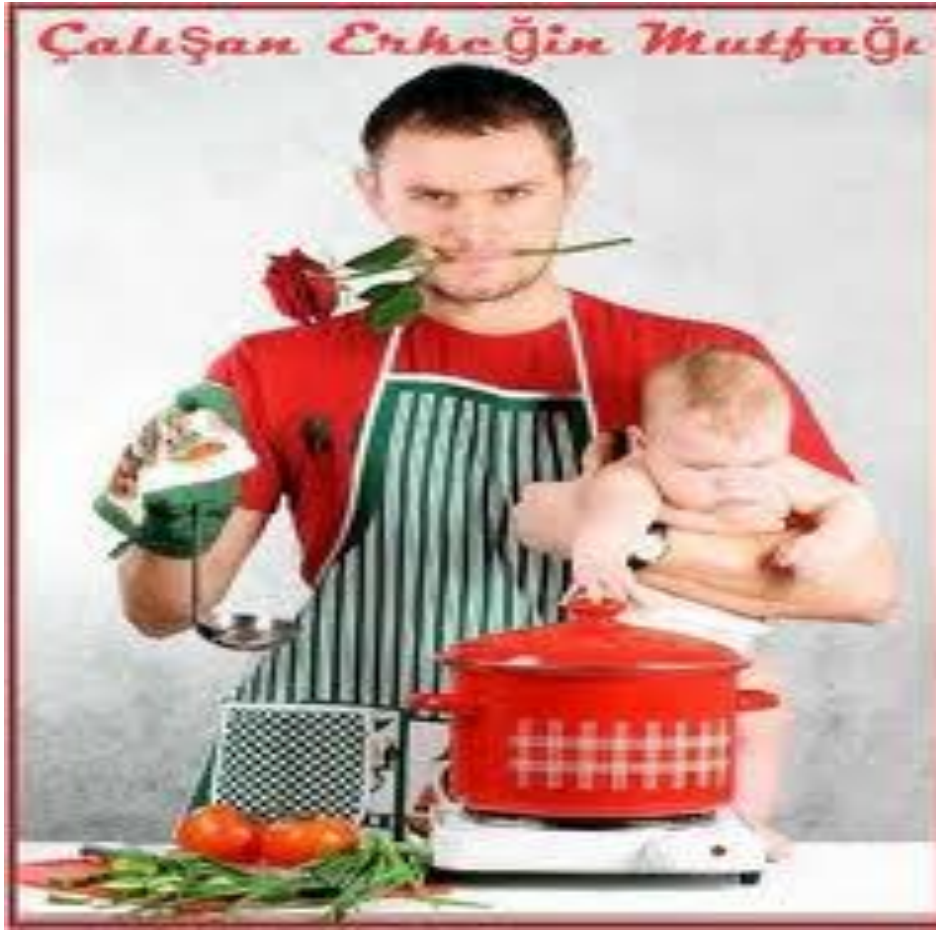
Kadınların İşgücüne Katılımı

- 1980'lerde tablo daha parlak idi
- 1989'da işgücüne katılım yüzde 36.1
- 2000'de yüzde 26.6
- 2005'de yüzde 23.3 (2008'den itibaren yükseliş)
- 2010 yüzde 27.6
- 2012 yüzde 29.5 (OECD ortalaması yüzde 32.3)

Kadın işsizliği

- Türkiye'nin toplum işgücünün yüzde 20'si üniversite mezunu. Ama TÜİK verilerine göre, üniversite mezunu kadınların yüzde 37'si, erkeklerin yüzde 49'u kendi vasıflarının altında işlerde çalışıyor. Yani yaptıkları işe göre fazla nitelikli kalıyorlar. Bu ne demek?
- Tam kapasite çalışmalarına imkan verecek iş bulamıyorlar.

Kültür ve Zihniyet...

TEMEL SORUNLAR

- Çocuk ve yaşlı bakımıyla ilgili hizmetlerin yetersizliği
- kadınların çalışmasıyla ilgili ön yargılar ve bu nedenle kariyer imkanlarının düşük olması
- Eğitim düzeyinin yetersizliği
- Toplumsal cinsiyete dayalı iş bölümü
- AKP'nin kadını evin içine sokan politikaları... 3 çocuk vs..

Uzmanlar de diyordu?

- **Ekonomideki cinsiyet ayırıcılığının nedenleri dendiği zaman üzerinde daha çok odaklanılan husus ev içi iş bölümü üzerine oluyordu. Uzmanlaşma ve karşılaştırmalı avantaj gibi ticaret teorilerinden cımbızlanarak çekilen fikirler ve tezlerle gelişmiş ülkelerde neden erkeğın ev dışı işlere yönelttiğini neden kadının eviçi işlerde kaldığını izah ediliyordu.**

KÜLTÜREL BARIYERE YENİ BULGU

- **Günümüzde ise kadının ekonomik ilerleyişinin kültürel bariyerlerinde yeni bulgular üzerinde konuşuluyor. Kadın ve erkek arasında pazarlık gücü uçurumu, ya da özerklik uçurumu diye tanımlanan...Bu özerkliğin ya da özerklik eksikliğinin ilk etkileri aile bütçesinin harcamalarında ortaya çıkıyor. Kadının pazarlık gücü nasıl bir işte çalıştığı, ne kadar kazandığı ve elde ettiği varlıkları aile bağlarının gücü, boşanma, mülk paylaşımı gibi konulara olan tavrı gibi konulardan etkileniyor.**

Pazarlık gücü

- **Kadınların pazarlık güçlerinin artmasının ise hem kendilerine hem de içinde yaşadıkları topluma büyük faydası var. Kadının güçlenmesi daha düşük doğum oranı, çocuk ölümlerinin azalması, çocuklar için daha iyi eğitim, kadının hem işgücüne hem siyasete daha fazla katılımı olarak sonuçlanıyor. Özellikle de gelişmekte olan ülkeler için yaşamsal bir konu.**

BM'nin Binyıl hedefleri arasında

Ekonomik büyüme ve kalkınma arasında büyük fark var. Kalkınmada toplumun iyilik ve refahında kadın emeğinin taşıdığı önem yaşamsal. İnsan unsuru göz ardı edildiği için yoksulluk, işsizlik, gelir dağılımı adaletsizliği gibi sorunlar çözülemediğinden yeni bir insan odaklı kalkınma arayışı

VE DÜNYA 21. YÜZYILDA

**İlk kez bir kadın İMF'nin başında Christine Lagarde..
Paranın kontrolü onun elinde ...
Ekonomik performansın bir tetikleyicisi olarak cinsiyet eşitliğini sık sık vurguluyor söylemlerinde..**

Japonya

- Japonya Başbakanı Shinzo Abe geçen ay BM Genel Kurulu'nda toplumda farklı sektörlerde kadının katılımını artırmak için geliştirilecek projelere 3 milyar dolar ayırdıklarını açıkladı.
- Geçen sene 1.8 milyar dolar
- Yasalar önemli ama kültür ve zihniyet değişikliği için önderlik de.. 5 yeni kadın bakan aldı kabineye

Kadın yöneticiler

- Fortune 500'daki kadın CEO'ların oranı yüzde 4.8, Fortune 1000 deki oran yüzde 5...Buna CIO, CFO , COO ları da eklediğimizde oran daha da artıyor.
- Tarihsel süreçte erkekler tarafından yönetilen büyük şirketlerin de başında artık kadınlar var:
- IBM'de Virginia Ginni Rometty
- Hewlett-Packard'da Meg Whitman
- GM'de Mary Barra
- Lockheed Martin'de Marillyn Hewson
- General Dynamics, DuPont, Duke Energy, Xerox hepsinin başında kadın var.
-

Çin, Hindistan...

- Bunların hepsi ABD de Avrupa'da diyeceksiniz. Yanılıyorsunuz.
- Çin'de büyük kurumsal şirketlerin yarısından fazlasının başında kadınlar var. Hindistan'daki kadın CEO sayısı ABD'den fazla. Son 30 yılda Ortadoğu, Afrika ve Avrupa'da da sayı artıyor,

Türkiye'de Kadın CEO

- Kadın istihdamında Ortaçağ'ı yaşıyoruz ama kadın CEO oranında dünyada 2. yiz.
- Finlandiya yüzde 13 ile birinci sırada
- Türkiye yüzde 12 ile ikinci sırada.
- Dünya ortalaması yüzde 5

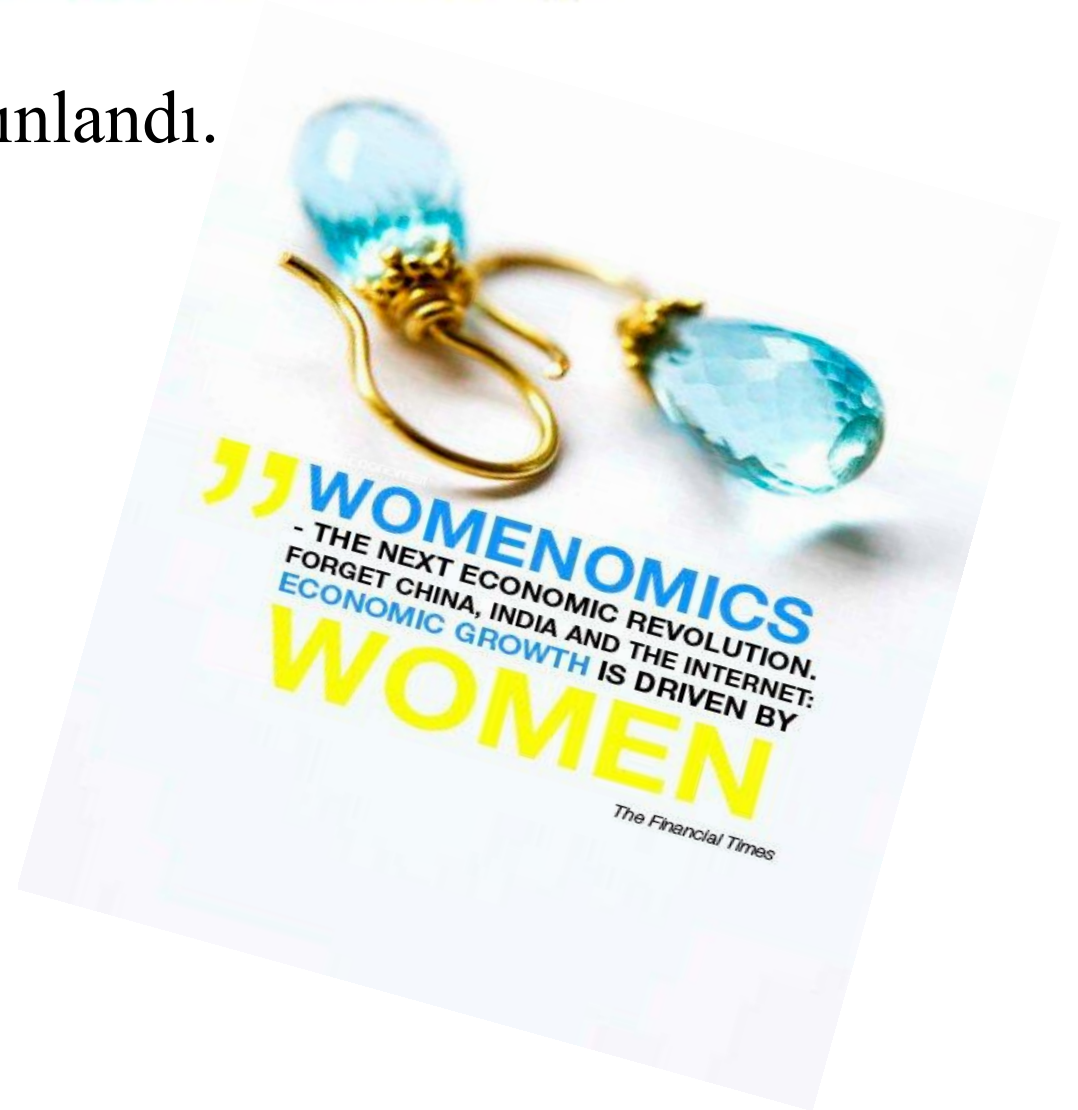
Ortak özellikleri

- Ekonomist dergisi, cirosunu açıklayan şirketlerde görev yapan Türkiye'nin en güçlü 50 kadın CEO'sunu listeledi. 100 kadın CEO'dan 75'i uluslararası ya da yabancı ortağı olan şirketlerde. Ortak nokta yüzde 45'inin Boğaziçi mezunu olması, yüzde 9'u ODTÜ, yüzde 8'i Bilkent

Wōmenomics

2009'da bir kitap yayınlandı.

- Kadın, özel hayatına daha fazla zaman ayırmak zorunda kaldığından yükseleliyordu.
Önce, kadınların tüketimde ağırlık kazandığı fark edildi. Otomobil satışlarında bile yüzde 53'le kadınların erkekleri geçtiği ortaya çıktı.
Sonra, üst yönetiminde daha çok kadın bulunan şirketlerin daha kârlı olduğu anlaşıldı.
Ve hepsinin üstüne resesyona bindi. Ailesine vakit ayırmak için daha az mesai karşılığı, daha az maaş isteyen kadınların önerisi şirketlere cazip geldi. Haftada 40 saat hamal gibi çalışan erkek yerine 30 saat tilki gibi çalışan kadın parladı.
Amerikan şirketleri de, kokuyu alıp feminizasyona yöneldi. Kadın yöneticiler değerlendirildi

Kadınların ev ile ilgili karar mekanizmalarındaki hakimiyeti

- Eve alınacak mobilya vb eşyalarda satın alma kararı yüzde 94 ile kadının
- Ailenin nereye seyahate gideceği yüzde 92
- Sağlık harcamalarında yüzde 80
- Ailenin satın alacağı araçta yüzde 60
- Tüketici elektroniğinde yüzde 51

NEDEN KADIN?

- New York Times Gazetesi'nde bir toplantı vardı. Genel Yayın Yönetmeni Bill Keller ve yardımcısı Jill Abramson, krizde gazeteyi nasıl idare ettiklerini anlattılar. Ancak bir ara söz dönüp dolaşıp, ikisinin ilişkisine geldi. Ve 160 yıllık gazetenin tarihinde haber merkezinin ilk defa nasıl bir kadına emanet edildiğine... Keller, Abramson'ın o parlak kariyerine rağmen aynen şöyle bir itirafta bulundu o gün: "Bir kadının bakış açısına ihtiyacımız vardı." Reklamcılık, yayıncılık gibi fikir işçiliklerinde bu çeşitlilik her zaman gerekli

Nasıl bir gelecek?

- Çalışma hayatında kas gücüne dayalı erkek egemenliği zayıflıyor
- Bilgi, teknoloji, inovasyona dayalı üretim ve hizmet..
- Birey odaklı olma
- Eğitim Kadının anahtarı

Neoliberalizmin ötesinde bir kadın hareketi

- Gelecek mücadeleye açık. Küresel sermaye kendi krizlerini ücretleri daha da aşağı çekerek, sendikasızlaştırarak, çalışma yaşamını güvencesizleştirerek, sosyal harcamalarda daha büyük kesintilere giderek ve ortak zenginliklerimizi özel mülkü haline getirerek 'yönetiyor. Neoliberal genişlemede en ağır bedelleri ödeyenlerin ise çoğunlukla kadınlar

Emeğin değersizleştirilmesi

- Bir yandan giderek artan sayıda kadın, kayıt dışı sektör başta olmak üzere, güvencesiz koşullarda emek piyasasına itiliyor.
- Kadın emeğinin uğradığı bu muazzam değersizleştirmeyi cinsiyetçi ayrımları toplumsal yaşam kültürünün esas haline getirmeye çalışan dinci bir erkek-egemenliğin yükselişi eşliyor

-

Hak M¼cadelesi

- Aynı gerekçeler bir yandan da, orta sınıflar da dâhil olmak üzere, giderek büyüyen bir emekçiler kitlesi yaratıyor, birer hak mücadelesine dönüştürüyor.

Hem emeğin varoluş koşulları hem de mücadele zemini giderek feministleşiyor

